

Sygn. GB/ZP-AG/D2-15

Osowiec-Twierdza 23 sierpnia 2016r.

Raport z inwentaryzacji gniazd bociana białego (*Ciconia ciconia*) w 2016 roku na obszarze objętym projektem LIFE11 NAT/PL/422 „Ochrona siedlisk mokradłowych doliny Górnej Biebrzy”, wykonany w ramach działania: monitoring przyrodniczy projektu, symbol zadania D2.

W roku 2016 inwentaryzacją objęto 39 miejscowości Górnej Biebrzy (GB). W stosunku do lat poprzednich 2015, kiedy inwentaryzacją objęto 34 miejscowości, w 2016 roku inwentaryzację rozszerzono o obszar Natura 2000 położony w 8 miejscowościach (Chorużowce, Dulkowszczyzna, Jaczniki, Jaginty, Kurianka, Ponarlica, Rygałówka i Sieruciwce), a zrezygnowano z inwentaryzacji poza obszarem Natura 2000 położonym w 3 miejscowościach (Bieniowce, Butrymowce, Grzebienie). Inwentaryzację gniazd przeprowadzono w dniach 12-14, 18-19 lipca 2016 roku. Był to optymalny termin inwentaryzacji, chociaż zauważony dużą rozpiętość wieku młodych w gniazdach i niektóre gniazda kontrolowano po raz drugi. Wszystkie gniazda sfotografowano. Podobnie jak w roku poprzednim 2015 wiosna była bardzo sucha co również niekorzystnie odbiło się na lęgach bocianich. Wyniki inwentaryzacji potwierdziły te sytuację.

Wyniki inwentaryzacji

Łącznie w 2016 roku zinwentaryzowano 220 gniazda bociana białego (dla porównania, w roku 2015 - 185, 2014 - 148 i w roku 2013 - 135). W sezonie lęgowym 2016, gniazd zajętych z młodymi stwierdzono łącznie 147, a gniazd zajętych bez młodych 44. Z załączonej tabeli z wynikami inwentaryzacji wynika, że w 2016 roku na 220 odnotowanych gniazd, zajętych było 191, czyli 86,81% (w 2015 roku - 88,1%. Gniazd nie zajętych (lub opuszczonych), w których nie stwierdzono ptaków dorosłych i bez śladów użytkowania gniazda zinwentaryzowano łącznie 29. W latach poprzednich gniazd nie zajętych odnotowano odpowiednio: w 2015 roku - 22, w 2014 roku - 20, w 2013 roku 14. Spośród 191 gniazd zajętych tylko w 147 wychowały się młode. Stanowi to 76,96 % gniazd zajętych i jest to wskaźnik niższy niż w roku 2015 (80,6%) i znacznie niższy niż w latach 2014 (90,6%) i 2013 (95,04%). Gniazd zajętych, ale bez młodych, w których odnotowano obecność przynajmniej 1 dorosłego ptaka w sezonie, również było proporcjonalnie dużo w 2016 roku, bo aż 44 tj. 23,03%. To oznacza, że w co czwartym zajętych gnieździe nie było młodych. Jest to kolejny rok w którym wzrasta liczba gniazd zajętych, ale bez młodych. W poprzednich dwóch latach gniazd zajętych, w których nie odnotowano młodych było odpowiednio: w 2013 roku - 6 gniazd (4,96%), w 2014 roku - 12 (9,37%) i w 2015 roku - 31 gniazd (19,37%). Jest to

prawdopodobnie wynik wiosennej suszy w kolejnych latach 2015 i 2016. Właściciele posesji na których były gniazda podawali różne przyczyny braku lęgów. Niektóre z nich to: późne przystąpienie do lęgów, walki bocianów, zły stan gniazda, zrzucenia jaj lub piskląt. Podobnie jak w roku 2015 przeważały jednak opinie o suszy i spodziewanym braku pożywienia, co prawdopodobnie bociany przewidziały.

Ogółem w 2016 roku, w 147 gniazdach odnotowano 349 młodych. Zatem średnia liczba młodych w gnieździe wyniosła 2,37 i była podobna, choć nieco niższa, niż w roku 2015 (2,40). W 2014 roku ten wskaźnik wyniósł 2,68 młodych na gniazdo i w 2013 roku - 2,62. W tabeli poniżej wskazano liczbę gniazd niezajętych oraz zajętych, w których odnotowano od 0 do 4 młodych. Nie stwierdzono gniazd z pięcioma młodymi.

	Gniazda nie zajęte	Gniazda zajęte					Razem
		Liczba młodych w gnieździe					
		0	1	2	3	4	
Liczba gniazd	29	44	21	63	50	13	191
Liczba młodych	0	0	21	126	150	52	349

Czy kolejna sucha wiosna miała wpływ na bociany?

W 2016 roku średnia liczba młodych w gnieździe wyniosła 2,37, a procent zajętych gniazd tylko 66,8%. Porównując to do lat poprzednich 203 i 2014 kiedy średnia liczba młodych w gnieździe wynosiła (2,65) i % zajętych gniazd (90%), można przypuszczać, że w 2016 powinno wychować się **525 młodych** (220 gniazd x 90% x 2,65). **W stosunku do odnotowanych 349 młodych bocianów może to być mniej aż o 176 młodych ptaków.** To wskazuje jak susza i zapewne inne przyczyny (np. lokalizacja gniazd) wpływają do zmniejszania się liczby młodych bocianów. A monitorujemy przecież obszar Górnej Biebrzy, gdzie gniazda zlokalizowane są wzdłuż dolin rzecznych.

Lokalizacja gniazd w GB

Specyfiką inwentaryzowanego obszaru Górnej Biebrzy jest również lokalizacja gniazd. Aż 205 gniazd (93,0%) zbudowanych jest na słupach elektrycznych, w tym w 95% na specjalnych platformach i 11 bez platform. Odnotowano tylko 15 gniazd umieszczonych nie na słupach w tym: 4 gniazda na drzewach, 7 gniazd na budynkach gospodarczych, 4 gniazda na kominach domów. Gniazda na słupach bez platform, jak również na 10 obiektach (łącznie 21 sztuk) są w złym stanie i są zagrożone spadnięciem, a co za tym idzie upadkiem młodych, co dokumentują załączone fotografie. Aby utrzymać te gniazda wymagają one pomocy ludzi.

Dla wszystkich gniazd wykonano dokumentację fotograficzną, którą dołączono.

Charakterystyka miejscowości pod kątem gniazdowania bociana białego.

1. Najwięcej gniazd zajętych odnotowano w następujących miejscowościach:

- Rogożyn Stary - 13 gniazd w których wychowało się 30 młodych,
  - Krasnoborki - 9 gniazd w których wychowało się 25 młodych,
  - Kamienna Stara - 10 gniazd w których wychowało się 19 młodych,
- oraz w trzech miejscowościach - Jastrzębna I, Jastrzębna II i Dubaśno, w każdej w 10 gniazdach wychowało się po 18 młodych.
2. Tylko w jednej miejscowości Nowy Lipsk (w obszarze Natura 2000), od początku inwentaryzacji, nie ma gniazd bociana białego.

Podziękowania

Serdecznie dziękujemy wszystkim właścicielom gospodarstw z Górnej Biebrzy w których są gniazda bocianie, za przekazane informacje o bocianach. Dziękujemy szczególnie tym osobom, dzięki którym bociany są w ich gospodarstwach, osobom które troszczyły się o gniazda bocianie. Dziękujemy elektrykom za to, że zadbały o platformy na których gniazda są bezpieczne i prosimy o kolejne. Dziękujemy Państwu za opiekę nad młodymi bocianami, które w różnych okolicznościach znalazły się poza gniazdem, a dzięki Wam dorosły do okresu odlotu. W momencie pisania sprawozdania (23 sierpnia) bociany właśnie odlatują do ciepłych krajów. Jaki będzie przyszły rok dla bocianów okaże się podczas kolejnej inwentaryzacji, którą jak zwykle planujemy w lipcu. Do zobaczenia.

Pracownicy Projektu „Ochrona siedlisk mokradłowych Górnej Biebrzy” .
Andrzej Grygoruk (604 406 786, agrygoruk@biebrza.org.pl)

Załączniki:

1. Wykaz wszystkich 220 gniazd bociana białego w 39 inwentaryzowanych miejscowościach na obszarze Górnej Biebrzy wraz z koordynatami ich lokalizacji.
2. Mapa z lokalizacją gniazd inwentaryzowanych w 2016 r. na obszarze Górnej Biebrzy.

Sporządził:

Andrzej Grygoruk
Koordynator ds. Komunikacji

Zatwierdził:

Mariusz Siłakowski
Kierownik Projektu GB

